

Spis treści

Wstęp	9
Część I. Przedmiot i zakres stosunków międzynarodowych	13
Rozdział 1. Stosunki międzynarodowe jako dyscyplina naukowa	14
Lubomir W. Zybltkiewicz	14
1.1. Prekursory	14
1.2. Narodziny dyscypliny i idealizm	16
1.3. Zwycięski realizm	18
1.4. Modernizm przeciw tradycjonalizmowi	19
1.5. (Neo)realizm, pluralizm, strukturalizm	21
1.6. Racjonalistyczny konsensus i jego radykalni przeciwnicy	23
Rozdział 2. Metody badań stosunków międzynarodowych	26
Lubomir W. Zybltkiewicz	26
2.1. Pozytywizm	27
2.2. Współczesne alternatywy pozytywizmu w filozofii wiedzy	31
2.3. Próba wniosków	34
Część II. Uczestnicy stosunków międzynarodowych	39
Rozdział 3. Państwa	40
Erhard Cziomer	40
3.1. Państwo jako uczestnik stosunków międzynarodowych	40
3.2. Istota tworzenia i formy współpracy międzynarodowej państw	41
3.3. Status i rola międzynarodowa państw	51
Rozdział 4. Narody i religie	58
Lubomir W. Zybltkiewicz	58
4.1. Naród	59
4.2. Nacjonalizm	63
4.3. Religie	66
Rozdział 5. Organizacje międzynarodowe	73
Erhard Cziomer	73
5.1. Geneza, istota i struktura organizacji międzynarodowych	73

5.2. Klasyfikacja i funkcje organizacji międzynarodowych	75
5.3. Organizacja Narodów Zjednoczonych jako organizacja uniwersalna	78

Rozdział 6. Korporacje wielonarodowe

<i>Lubomir W. Zyblikiewicz</i>	89
6.1. Korporacja, jej powstanie i ewolucja	89
6.2. Wielkie korporacje wielonarodowe	93
6.3. Rola wielkich korporacji w gospodarce światowej	104

Część III. System międzynarodowy 107

Rozdział 7. Struktura i ewolucja systemu międzynarodowego

<i>Lubomir W. Zyblikiewicz</i>	108
7.1. Pojęcie systemu	108
7.2. Teorie systemów w stosunkach międzynarodowych	110
7.3. Układ sił (biegunowość) a stabilność systemu międzynarodowego	114
7.4. System międzynarodowy a historia świata	115

Rozdział 8. Polityka zagraniczna państwa

<i>Erhard Cziomer</i>	121
8.1. Pojęcie i istota polityki zagranicznej	121
8.2. Wyznaczniki i cele polityki zagranicznej	123
8.3. Mechanizm decyzyjny w polityce zagranicznej	132
8.4. Funkcje, środki i metody polityki zagranicznej	138

Rozdział 9. Władza międzynarodowa

<i>Lubomir W. Zyblikiewicz</i>	141
9.1. Władza	142
9.2. Władza międzynarodowa	144
9.3. Współzależność a władza	147
9.4. Równowaga sił	150

Rozdział 10. Bezpieczeństwo międzynarodowe

<i>Erhard Cziomer</i>	154
10.1. Pojęcie i istota bezpieczeństwa międzynarodowego	154
10.2. Główne tendencje ewolucji bezpieczeństwa międzynarodowego do 1989 r.	158
10.3. Nowe wyzwania i problemy bezpieczeństwa międzynarodowego	163

Część IV. Podstawowe problemy globalne 175

Rozdział 11. Międzynarodowy ład polityczny

<i>Erhard Cziomer</i>	176
11.1. Pojęcie, istota i ewolucja	176
11.2. Poszukiwanie nowej formuły międzynarodowego ładu politycznego	179
11.3. Implikacje wydarzeń z 11 września 2001 r. dla kształtowania międzynarodowego ładu politycznego w XXI w.	185

Rozdział 12. Ludność, żywność i zasoby surowcowe

Lubomir W. Zyblikiewicz

- 12.1. Ludność
- 12.2. Żywność
- 12.3. Energia
- 12.4. Inne zasoby naturalne

Rozdział 13. Struktura i funkcjonowanie współczesnej gospodarki światowej

Lubomir W. Zyblikiewicz

- 13.1. Narastające problemy z diagnozą
- 13.2. Narodziny i ewolucja współczesnej gospodarki
- 13.3. Struktura gospodarki pocz. XXI w.

Rozdział 14. Ochrona środowiska naturalnego i zdrowie

Erhard Cziomer

- 14.1. Podstawowe zagrożenia środowiska naturalnego
- 14.2. Międzynarodowe aspekty ochrony środowiska naturalnego
- 14.3. Wybrane problemy międzynarodowych zagrożeń i ochrony zdrowia

Rozdział 15. Konflikty międzynarodowe

Erhard Cziomer

- 15.1. Istota i rodzaje konfliktów międzynarodowych
- 15.2. Fazy i stadia rozwojowe konfliktów międzynarodowych
- 15.3. Ogólna charakterystyka i ewolucja konfliktów międzynarodowych do końca lat 80.
- 15.4. Nowe wyzwania wojen oraz konfliktów międzynarodowych w latach 90. i na pocz. XXI w.

Rozdział 16. Międzynarodowe aspekty ochrony praw człowieka

Erhard Cziomer

- 16.1. Źródła i istota praw człowieka
- 16.2. Ewolucja międzynarodowej ochrony praw człowieka po II wojnie światowej
- 16.3. Ogólne znaczenie i funkcje organizacji pozarządowych
- 16.4. Nowe wyzwania i problemy na przeł. XX i XXI w.

Rozdział 17. Globalizacja

Lubomir W. Zyblikiewicz

- 17.1. Pojęcie globalizacji
- 17.2. Perspektywy globalizacji

Część V. System regionalny: Europa**Rozdział 18. Regionalizm**

Lubomir W. Zyblikiewicz

- 18.1. Pojęcie regionu i regionalizmu
- 18.2. Regionalne ugrupowania gospodarcze
- 18.3. Kierunki poszukiwań teoretyków integracji
- 18.4. Stan i perspektywy regionalizmu

Rozdział 19. Integracja europejska

Erhard Cziomer

- 19.1. Geneza, istota i ewolucja integracji europejskiej

191

191

193

199

207

212

212

215

219

232

232

237

244

249

249

253

259

263

273

273

274

283

284

289

289

299

303

304

305

309

313

315

317

317

19.2. Przeobrażenia i rola Unii Europejskiej w latach 90.	320
19.3. Stan i perspektywy Unii Europejskiej	327

Rozdział 20. Wspólnota Atlantycka

<i>Lubomír W. Zyblikiewicz</i>	344
20.1. Narodziny Sojuszu Północnoatlantyckiego	344
20.2. Traktat waszyngtoński	345
20.3. Organizacja Paktu	346
20.4. Ewolucja Paktu w świecie dwubiegunowym	349
20.5. Transformacja Sojuszu Północnoatlantyckiego w latach 90.	351
20.6. Stosunki transatlantyckie	354

Rozdział 21. Europa Środkowo-Wschodnia

<i>Erhard Cziomer</i>	357
21.1. Pojęcie, transformacja i nowe położenie międzynarodowe krajów Europy Środkowo-Wschodniej	357
21.2. Znaczenie i nowe formy współpracy regionalnej	363
21.3. Główne problemy bezpieczeństwa na Bałkanach Zachodnich	371

Rozdział 22. Rosja i Wspólnota Niepodległych Państw

<i>Erhard Cziomer</i>	379
22.1. Przesłanki i następstwa rozpadu ZSRR	379
22.2. Powstanie i ewolucja WNP	381
22.3. Polityka zagraniczna i bezpieczeństwa Rosji	386

Rozdział 23. Bezpieczeństwo i współpraca w Europie

<i>Erhard Cziomer</i>	404
23.1. Geneza i ewolucja współpracy w ramach KBWE do 1989 r.	404
23.2. Proces instytucjonalizacji bezpieczeństwa i współpracy w latach 90. – OBWE	410
23.3. Nowe wyzwania, zagrożenia i perspektywy bezpieczeństwa europejskiego u progu XXI w.	416

Rozdział 24. Miejsce i rola Polski

<i>Lubomír W. Zyblikiewicz</i>	422
24.1. Miejsce i rola Polski w gospodarce światowej i Europy	422
24.2. Narodziny i kształtowanie się polityki zagranicznej III Rzeczypospolitej	434

Wykaz skrótów	439
----------------------	-----

Bibliografia	442
---------------------	-----

Indeks nazwisk	457
-----------------------	-----